

Joan Saura, conseller català de Relacions Institucionals i Participació, i Joan Ribó, portaveu d'Esquerra Unida – l'Entesa a les Corts valencianes, parlen sobre la reforma dels respectius estatuts. Les dues velocitats, en aquest cas, enganyen.

L'ànima de l'Estatut del nord i el desànim del sud

Tindrem els estatuts reformats a l'estiu?

JOAN RIBÓ: Sembla que sí. Fins fa dues setmanes el PP estava obsesionat de tenir-lo el 25 d'abril, seguint un procediment poc reglamentari. Sembla que això s'ha flexibilitzat. En tot cas, crec que hi haurà reforma abans de juny.

JOAN SAURA: A Catalunya, el compromís que teníem els cinc partits era aprovar-lo abans de l'agost.

—El conseller Saura va assegurar en una entrevista a aquest setmanari

[vegeu EL TEMPS, núm. 1.034] que el nou Estatut seria “un pas endavant” quant a llengua i símbols. Al País Valencià no s'avançarà tant...

J. RIBÓ: Ens han repetit que els temes d'identitat nacional eren intocables. Hi ha un acord entre PP i PSPV-PSOE de no tocar el títol primer. És trist, un dels quatre entrebancs que ens impossibilitaran tenir una visió positiva de l'Estatut.

J. SAURA: A Catalunya la ponència encara no ha entrat en el títol preliminar ni en el preàmbul, però estic segur que al

títol preliminar hi haurà la definició de Catalunya com a nació –suposo que el PP dirà que no, però la resta dirà que sí–. Hi haurà el deure de conèixer el català, i aquí potser també s'hi oposarà el PP.

—**Jordi Sevilla no veu amb bons ulls que les reformes estatutàries signifiquen modificar lleis orgàniques...**

J. SAURA: Hi ha fet una certa rectificació. El text en què treballa la ponència modificarà tres o quatre lleis orgàniques, i, com vaig dir a Jordi Sevilla, les condicions que el president Zapatero va establir són dues: dins de la Constitució i consell polític. Al mig de la partida, no s'hi val a canviar les regles del joc.

J. RIBÓ: En el cas valencià, el consens sobre el Tribunal Superior de Justícia, perquè siga l'última instància, comporta canvis en la llei orgànica del poder judicial. També parlem de policia autonòmica en uns nivells –com la junta de seguretat– que implica canvis en la llei orgànica de cossos de seguretat. No entenem que un ministre s'entroque així, és una posició que no estava preconcebuda.

J. SAURA: L'objectiu de l'Estatut no és no reformar lleis orgàniques, sinó fer unes reformes que permetin més autogovern i que la gent visqui millor. Per exemple, quan es va fer l'Estatut del 1979, el repte de la immigració no existia, per tant, no es diu res de la immigració. Algú pot pensar ara que podem parlar d'un autogovern digne sense competències en immigració? Vull un nou Estatut perquè la gent visqui millor. Si cal modificar tres lleis orgàniques, es modificaran.

—**S'obtidran finançaments justos sense conèixer les balances fiscals?**

J. RIBÓ: Quan plantegem el model de concert econòmic amb elements de solidaritat, necessitem parlar de balances fiscals, de sobirania fiscal: cedir una sèrie de recursos a l'estat per les competències que té i una sèrie de recursos per solidaritat interterritorial. El País Valencià s'hi juga molt, perquè ja tenim un endeutament d'aproximadament un pressupost anual, el 12% del PIB. Ja sé que els nostres governants són molt malbaratadors de recursos, però hi ha un endeutament estructural –molt fort– i un de conjuntural. Si això no se soluciona, aquest Estatut no dic que serà paper mullat, però li faltarà un element clau.

J. SAURA: A tots els estats compostos, a tots els estats federals, ja se sap quin és

Joan Saura: “Vull un nou Estatut perquè la gent visqui millor. Si cal modificar tres lleis orgàniques, es modificaran”

el principi que regula la solidaritat, i això és transparent. A l'estat espanyol, no. Cal reclamar un principi de solidaritat transparent. És inacceptable que per demanar transparència i claredat es pugui titllar d'insolidària aquesta proposta. Volem ser solidaris, però volem saber com pactem aquesta solidaritat.

—**El Tribunal Superior de Justícia valencià serà l'última instància judicial, com sembla que passarà a Catalunya. Això descentralitzarà la justícia? Si els càrrecs els nomena el Consell General del Poder Judicial...**

J. SAURA: Al País Valencià em sembla que hi haurà un consell de la justícia...

J. RIBÓ: ...De moment això ha quedat molt difuminat, eh!

J. SAURA: Això sí que requeriria una reforma constitucional importantíssima, pel caràcter de la justícia a l'estat. Nosaltres treballem en una proposta de consell judicial a Catalunya que, en definiti-

ha aspectes molt tous –de proposició però sense gaire contingut–, com l'agència tributària; formem l'òrgan sense saber-ne les funcions.

—**L'èxit de la recuperació del dret valencià entronca amb la demanda d'Artur Mas sobre la legitimació dels drets nacionals de Catalunya, emanats de la història, a l'Estatut.**

J. SAURA: CiU aporta al títol preliminar una definició que s'hi assembla, però a continuació diu que allò no és l'autodeterminació. Per què ho fa? El dret a l'autodeterminació està fora de la Constitució. Si volem que l'Estatut s'aprovi no podem posar l'autodeterminació a l'articulat. Joestic pel dret a l'autodeterminació, però posar-ho significaria impossibilitar-ne la reforma. ERC vol la independència, més enllà de l'autodeterminació, però ara necessitem un estatut que signifiqui més poder polític, més recursos econòmics i una redefinició de la

Joan Ribó: “Quan plantegem el model de concert econòmic amb elements solidaris, necessitem parlar de balances fiscals”

va, fos un ens descentralitzat del CGPJ i que tingués les atribucions, si més no, de fer propostes al CGPJ. És una de les grans dificultats que tenim, però és molt positiu que tant el PP com el PSC estiguin disposats a aprovar que el TSJ de Catalunya sigui l'última instància, perquè a àmbit estatal el PP diu que no, com alguns dirigents del PSOE. Ara, el contingut de la ponència valenciana en relació amb el TSJ m'ha semblat tou.

J. RIBÓ: A més, aquí no hi ha acord –com en altres camps– quant al requisit lingüístic. A tot arreu és un tema que s'hauria d'implantar. A banda, hi ha més aspectes importants. La primera crítica que fan els valencians a la justícia és la lentitud. Que el TSJ siga l'última instància redueix els terminis. És molt positiva la introducció del dret civil, que seria un marc específicament valencià. Tenim uns elements de dret foral i civil molt avançats que ningú no coneix gaire. Hi

relació amb l'estat i amb la UE. Al preàmbul podem deixar clar que l'Estatut que aprovarem no és el final del que volem, però no podem posar l'autodeterminació, perquè no tindríem Estatut.

—**Hi haurà un parell d'articles de la carta magna catalana que es referiran a l'enfortiment de relacions amb els territoris de parla catalana. Al cas valencià, malgrat els intents de l'Entesa, ja ho deuen donar per perdut...**

J. RIBÓ: No, no, no! Ho defensarem fins a la fi. Ens sembla cabdal establir mecanismes lingüístics, culturals i comunicacionals. El PP, però, s'hi encabota.

J. SAURA: Creiem important que l'Estatut defineixi i impulsi projectes comuns de col·laboració. En aquest aspecte fins i tot el PP de Catalunya hi està d'acord.

—**Quins avanços hi haurà quant a representació exterior?**

J. SAURA: A la ponència aprovada demanem que les delegacions espanyoles a Brussel·les prevegin la participació de Catalunya respecte a les competències exclusives. Això ja s'ha començat a fer, tot i que de manera insuficient. Alhora, hi ha un títol que parla de l'acció exterior de la Generalitat que preveu que Catalunya pot fer accions exteriors en tot allò que signifiqui la difusió, promoció o foment de la seva imatge.

J. RIBÓ: Nosaltres vam plantejar la possibilitat d'emetre dictàmens –unilaterals, si són competències exclusives; consensuats, si són compartides– sobre temes de la UE. Però és un tema boirós, ni PP ni PSPV-PSOE no hi estaven gaire interessats. Jo sempre pose l'exemple de les clementines als EUA: la UE podria haver plantat cara a l'Organització Mundial del Comerç, però el Ministeri espanyol no ho volia per interessos propis.

—Al País Valencià s'ha parlat de buidar de contingut polític les diputacions i de primar la comarcalització, però el PP s'ha fet enrere. A Catalunya, la reforma de l'ordenació territorial també causa molta incertesa.

J. SAURA: Hi ha un compromís del Govern de fer una nova reforma de l'ordenació territorial i que l'Estatut en reculli els principis bàsics. Catalunya es dividiria en set àmbits territorials, àmbits de descentralització comuna per a totes les conselleries, i que aquests foren els set àmbits de les diputacions catalanes. Pensem que l'àmbit territorial de les diputacions actuals no correspon a cap realitat catalana. Proposem set vegueries, i que siguin l'àmbit de col·laboració supralocal dels ajuntaments. També caldria que les tres institucions de l'àrea metropolitana de Barcelona es reduïxin a una. Aquests canvis afectarien una llei orgànica; així ho preveu la Constitució si es modifica el nom de les diputacions o el nombre de províncies.

J. RIBÓ: Hem parlat de rebaixar els continguts de les diputacions als mínims estrictes que calen segons la Constitució, sense tocar les províncies. Ho acordarem entre els ponents, però el PP té estructura provincial i es va fer enrere. Per desgràcia, continuarem com estem.

—A tots dos estatuts sembla que s'inclourà una carta de drets del ciutadà: al País Valencià es critica per tova, i a Catalunya l'oposició no vol que s'inclouï en la redacció...

J. RIBÓ: Respectant els drets constitucionals, hi ha uns drets emergents, drets lingüístics, de gènere, mediambientals, socials... que els volem incloure en un títol de "drets i principis d'actuació de la Generalitat". Tinc la sensació que es descafeïnarà molt, quedarà en una formulació molt ambigua, poc operativa.

J. SAURA: L'Estatut ha de definir un model de país socialment avançat, i això implica ampliar els drets fonamentals de la ciutadania. Són drets reconeguts a la Constitució, però el Govern català ha de fer polítiques públiques: per exemple, el dret a les últimes voluntats, els drets que els principis dels infants no siguin vulnerats als programes dels mitjans de comunicació... A Catalunya tirarem endavant aquests drets i deures.

—Pot passar que hi haja figures –els síndics o el conseller en cap a Catalunya, per exemple– que queden massa regulades ara, als estatuts?

J. RIBÓ: Al País Valencià hi ha aspectes terriblement reglamentistes: no pots passar de deu consellers i tenim dotze asseguts, no pots tenir més de vuit mesos de períodes de sessions...

J. SAURA: Això és bastant insòlit!

J. RIBÓ: És una imposició de Madrid. Ara es regularà mitjançant llei. També volem modificar els òrgans de la Generalitat, regular-los per llei. Per exemple, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

J. SAURA: Són institucions que el 1979 no existien, i seria absurd que l'Estatut no regulés figures essencials, com la Sindicatura de Comptes, de Greuges...

—El conseller en cap també?

J. SAURA: Que hi figuri. A més, plantejem que hi hagi dues vies en les propes reformes de l'Estatut: la simplificada i la no-simplificada. Les qüestions de reformes posteriors que no impliquin competències o poder polític de l'estat volem que tinguin un procediment molt simple de reforma de l'Estatut.

—El fet de ser els primers li pot costar als valencians tenir un Estatut de mínims. Això repercutirà en el procés de reforma de l'Estatut català?

J. SAURA: L'Estatut català es farà al Parlament català, serà un Estatut potent i no estarà condicionat ni per un acord PP-PSOE ni per altres estatuts. El temps no és l'objectiu principal del nostre Estatut, tot i que volem que sigui ràpid.

Víctor Maceda

La reforma de l'Estatut balear tot just es troba a l'inici de la fase parlamentària prèvia. Encara no hi ha res clar, però tot indica que el finançament serà la qüestió que centrarà el debat i que determinarà si hi haurà acord entre les dues forces majoritàries, PP i PSOE.

L'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears quedarà reformat en el Parlament illenc, si és que es reformarà, d'aquí a aproximadament un any. Aquest és, si més no, el termini amb què treballen els grups parlamentaris.

La mecànica. El procés encara està en fase inicial: en ponència. "No estam encara en fase de definir molt concretament, sinó de posar-nos d'acord en allò que globalment volem reformar", va explicar a aquest setmanari Joan Huguet (PP), coordinador de la ponència. Aquest procés és el més complex i llarg. Huguet preveu que pot durar ben bé fins a final d'any. Quan acabi, es votarà la proposta de reforma, que passarà a la comissió i, finalment, arribarà al plenari. Les dues últimes fases –comissió i ple– poden durar com a molt dos mesos. Considerant tots aquests tràmits, Huguet preveu que "d'aquí a un any pot estar llesta la reforma, per enviar-la a Madrid".

La qüestió fonamental del procés és si els dos grans partits balears, PP i PSOE, seran capaços d'arribar a un acord o no. "És una prioritat imprescindible –diu Huguet–, aquest pacte entre PP i PSOE, perquè, si a Madrid no s'aprova, no vol dir que rebutgem els acords amb altres grups. Però hem